

POSTANOWIENIE

Dnia 4 października 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maria Szczepaniec

po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej
na posiedzeniu w dniu 4 października 2023 r., bez udziału stron
wniosku SSN Józefa Iwulskiego z 7 listopada 2022 r. o wyłączenie SSN Ryszarda Witkowskiego od rozpoznania sprawy o sygn. akt I ZB 23/22
na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. a contrario w zw. z art. 42 § 1 k.p.k.

postanowił:

**wniosek o wyłączenie SSN Ryszarda Witkowskiego od
rozpoznania sprawy o sygn. akt I ZB 23/22 pozostawić bez
rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 7 listopada 2022 r. (data wpływu do Sądu Najwyższego) SSN Józef Iwulski wniósł na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 k.p.k. i art. 29 § 24 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym o wyłączenie SSN Ryszarda Witkowskiego od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt I ZB 23/22.

Analiza argumentacji powołanej przez wnioskodawcę wskazuje, iż wnioskujący przyczyn uzasadniających zastosowanie instytucji określonej w art. 41 § 1 k.p.k. upatruje w okoliczności, że SSN Ryszard Witkowski został powołany na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3 ze zm.). Ponadto, w uzasadnieniu wniosku powołał się na: uchwałę Sądu Najwyższego połączonych Izb – Izba Cywilna, Karna oraz Pracy i

Ubezpieczeń Społecznych z 23 stycznia 2020 r., wyroki Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 22 lipca 2021 r. w sprawie Reczkowicz przeciwko Polsce (numer skargi 43447/19) i 8 listopada 2021 r. w sprawie Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce (numer skargi 49868/19 i 57511/19) oraz z 3 lutego 2022 r. w sprawie Advance Pharma sp. z o.o. przeciwko Polsce (numer skargi 1469/20); wyrok Wielkiej Izby Trybunału Sprawiedliwości UE z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie C-791/19.

Przywołanie powyższych orzeczeń według autora wniosku ma istotne znaczenie dla wykazania okoliczności uzasadniających wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Ryszarda Witkowskiego od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt I ZB 23/22.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek należało pozostawić bez rozpoznania z uwagi na jego niedopuszczalność.

Zgodnie z dyspozycją art. 42 § 1 k.p.k. wyłączenie następuje na żądanie sędziego, z urzędu albo na wniosek strony. Jeżeli sędzia uzna, że zachodzi przyczyna wyłączająca go z mocy art. 40 k.p.k. wyłącza się, składając oświadczenie na piśmie do akt, a na jego miejsce wstępuje inny sędzia (§ 2). Podkreślenia wymaga przy tym, iż żądanie sędziego nie jest stricte wnioskiem o jego wyłączenie, gdyż ustawa odmiennie określa te czynności, lecz oświadczeniem wiedzy o podstawie jego wyłączenia z art. 41 § 1 k.p.k., ocena zaistnienia której należy do sądu (zob. D. Świecki [w:] B. Augustyniak, K. Eichstaedt, M. Kurowski, D. Świecki, Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz aktualizowany, LEX/el. 2023, art. 42).

Literalne brzmienie powołanego przepisu w sposób jednoznaczny zatem wskazuje, iż podmiotem uprawnionym do złożenia wniosku o wyłączenie sędziego jest strona postępowania. Sędzia, zasiadający w składzie orzekającym w danej sprawie, nie jest zatem uprawniony do formułowania takowego postulatu, a jedynym żądaniem w tym zakresie mu przysługującym jest „samowylączenie” w postaci uprzednio wspomnianego złożenia oświadczenia wiedzy.

W postępowaniu w przedmiocie badania spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów niezawisłości lub bezstronności, określonym w art. 29 § 4 – 25 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (dalej: u.SN), możliwe jest wyłączenie wylosowanego sędziego od udziału w rozpoznaniu takiej sprawy, lecz może to nastąpić gdy: 1) zachodzą okoliczności skutkujące wyłączeniem sędziego z mocy prawa (*iudex inhabilis*), lub 2) gdy żądanie wyłączenia (wniosek o wyłączenie) go od udziału w sprawie zgłosi wylosowany sędzia, albo 3) w wyniku wszczętego z urzędu postępowania o wyłączenie w sytuacji gdy nie dojdzie do „samowylączenia” się wylosowanego sędziego (por. np. E. Skrętowicz, *iudex inhabilis i iudex suspectus* w polskim procesie karnym, Lublin 1994, s. 70, R. Kmiecik, Tryb wyłączenia sędziego i prokuratora w kodeksie postępowania karnego, Prokuratura i Prawo, 1999, nr 11 – 12, s. 23, K. Papke – Olszauskas, Wyłączenie uczestników procesu karnego, Gdańsk 2007, s. 147 – 155 i s. 180 – 181).

Zarówno w świetle regulacji kodeksowej z art. 41 k.p.k., jak i określonej w art. 29 § 5 u.SN, sędzia wylosowany do rozpoznania tak wniosku o wyłączenie sędziego, jak i testu niezawisłości i bezstronności, nie ma legitymacji do wystąpienia z wnioskiem o wyłączenie innego sędziego wyznaczonego do orzekania w tej sprawie. Wynika to z treści art. 29 § 7 u.SN, zgodnie z którym uprawnionym do złożenia wniosku o zbadanie zachowania standardów niezawisłości i bezstronności jest strona lub uczestnik postępowania przed Sądem Najwyższym w sprawach, o których mowa w art. 29 § 6 powoływanej ustawy.

W tej sytuacji, wobec niedopuszczalności z mocy ustawy, wniosek SSN Józefa Iwulskiego z dnia 7 listopada 2022 r. o wyłączenie SSN Ryszarda Witkowskiego od rozpoznania sprawy o sygn. akt I ZB 23/22 pozostawiono bez rozpoznania.

Niezależnie od kwestii niedopuszczalności powyższego wniosku, poczynić należy marginalną uwagę, iż nie zawiera on w swej treści przywołania takich faktów, które uzasadniałyby wyłączenie SSN Ryszarda Witkowskiego od rozpoznania wskazywanej przez wnioskującego sprawy. Uzasadnienie formułowanego żądania w swej istocie sprowadza się jedynie do wyrażenia subiektywnej oceny o Krajowej Radzie Sądownictwa ukształtowanej na zasadach określonych w ustawie z dnia 8

grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa, nie znajdującej oparcia w obowiązującym porządku prawnym.

Mając na względzie powyższe Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.

[M. T.]

[ał]